

ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

The Effect of Guidance Activity on Life Skill in Critical Thinking of Mathayomsuksa 5 Students.

เยาวภา คหัสคัดคาม (Yaowapa Kahaskadkam) *

กาญจนา ไชยพันธ์ (Ganjana Chaiyapan, Ed.D.) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านโพนแพง (เจริญนนท์อุทิศ 5) อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 20 คน ซึ่งมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เข้ากลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ 2) แบบวัดทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะชีวิตที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ The Mann - Whitney U Test ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

This research was a Quasi - Experimental Research. Objectives of study were: To study the effect of guidance activity on life skill in critical thinking of Grade II Students by used Guidance Activities Program on life skill in critical thinking. The samples were 20 persons and Mathayomsuksa 5 Students studying during academic year 2012 Banphonphang (cp 5) School, Kusuman District, Sakon Nakhon Province. They were selected by Simple Random Sampling and assigned to experimental group for 10 persons and control group for 10 persons. The instrument using in this study were:

คำสำคัญ: กิจกรรมแนะแนว ทักษะชีวิต การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Keywords: Guidance Activity, Life Skill, Critical Thinking

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1) Guidance Activity Program on life skill in critical thinking. 2) Life Skill Scale in Critical Thinking with reliability value 0.76. The differences between average scores of life skill in critical thinking of experimental group during pretest and posttest were tested by using The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks test. Their average scores of both groups' life skill in critical thinking between to group after experimental were tested by using The Mann – Whitney U Test.

The research finding found that after the posttest the experimental group obtained the increased life skill scores in critical thinking at .05 significant level. After the posttest, the experimental group had increasing life skill scores in critical thinking higher than the control group at .05 significant level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เพราะวัยรุ่นไม่ได้ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินใจ เนื่องจากขาดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรมในวัยรุ่น เช่น การฆ่าตัวตาย ปัญหาทางเพศ การใช้ยาเสพติด และปัญหาการกระทำผิดของวัยรุ่น (กุญชรี คำชาย, 2542) นอกจากนี้ปัญหาในเรื่องสังคมและส่วนตัวของวัยรุ่นแล้ว ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้น ที่ 4 (ม.6) ในมาตรฐานการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย และมาตรฐาน ท 3.1 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและมีความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ดังรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2553 ของสถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ (องค์การมหาชน) คะแนนเต็ม 100 คะแนน ระดับประเทศ คะแนนเท่ากับ 42.61 สำหรับจังหวัด สกลนคร เท่ากับ 39.53 โรงเรียนบ้านโพนแพง เท่ากับ 31.78 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2553) การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนในยุคปัจจุบัน เอนนิส (Ennis, 1985) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ การตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือสิ่งใดควรทำ ช่วยให้ตัดสินใจในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ (2547) ที่กล่าวถึง

การเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการสอนว่าเป็นการช่วยพัฒนาเด็กให้มีพลังทางความคิด ซึ่งจะต้องฝึกในหลายสถานการณ์ โรงเรียนควรนำแนวทางการฝึกเข้าไปผสมผสานกับทุกเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้และมีทักษะที่จะประเมินข้อมูล

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรม พัฒนาค้นคว้าเพื่อเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต และการสอน กิจกรรมแนะแนว เป็นส่วนประกอบของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา รู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถวางแผนการเรียน อาชีพ การดำเนินชีวิต และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับ พนม ลิ้มอารีย์ (2548) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมแนะแนว ว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งป้องกันไม่ให้นักเรียนเกิดปัญหาหรือความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต มุ่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น กิจกรรมแนะแนว มีความเหมาะสมและช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้การคิดพิจารณาคุณค่าการลวงหลอมน่า สิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นและรู้จักหลีกเลี่ยงและป้องกันสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้น โดยกะทันหัน รู้จักคิดใช้สติปัญญาความสามารถของตน

แก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้อย่างฉลาด ซึ่งพัฒนา ทองนุ่น (2548) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมีความจำเป็นต้องจัดขึ้นให้กับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้จาก กิจกรรมแนะแนวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และการเลือกอาชีพ อีกทั้ง รุ่งทิวา โพธิ์ไธ (2552) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ พึงประสงค์มาพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ดังนั้น กิจกรรมแนะแนวจึงน่าจะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถ ปฏิบัติตนและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม และเป็นสุข

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการปรับตัว และมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้อง ในการต่อสู้กับ ความถูกต้องและสิ่งที่ท้าทายต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (WHO, 1994) อีกทั้ง วาสนี ชุมกั้ง (2549) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นความสามารถ ในการดำเนินชีวิตไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมโดย อาศัย การฝึกฝนอบรม เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ ที่จะนำไปเปลี่ยนแปลงแก้ไข ความคิด ทศนคติ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ และวรรณช อติศัย ศักดา (2554) ได้กล่าวว่า การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็ก และเยาวชน มีวิธีการหลากหลาย โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งที่มาของทักษะชีวิต ได้จากการฝึกอบรม การเข้าค่ายกิจกรรมกลุ่ม โดยเฉพาะที่มีการสอดแทรก ในบทเรียนวิชาภาษาไทย กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรม เสริมหลักสูตร

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นองค์ประกอบ หนึ่งของทักษะชีวิต ทักษะชีวิตมีความจำเป็นกับผู้เรียน ในปัจจุบัน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิด เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับ ตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) อีกทั้ง วิไลลักษณ์ หิงขาลี (2551) กล่าวว่า

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดที่ผ่านกระบวนการ พิจารณาจากเหตุการณ์หลาย ๆ อย่าง การคิด อย่างมีวิจารณญาณจึงนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เป็นเรื่อง ของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และคนกรวิ จำปาวงษ์ (2552) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการคิดที่ผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่าง รอบคอบ เพื่อให้เกิดผลของการคิดที่รอบคอบ สมเหตุ สมผล การสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในเด็กและเยาวชน สอนโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนคิด มีเทคนิคและวิธีการหลากหลาย เช่น การใช้กิจกรรมแนะแนว การฝึกอบรมและ สถานการณ์จำลอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติ หน้าที่ครูแนะแนว และสอนในรายวิชากิจกรรมแนะแนว ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มองเห็นปัญหาของ นักเรียนในด้านการขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ จึงสนใจ ที่จะทำวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อ ทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผลการวิจัยน่าจะช่วยพัฒนา ทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิต ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิต ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมแนะแนว หมายถึง การจัดกิจกรรม การสอนโดยครูแนะแนว ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านชีวิตและสังคม มีวัตถุประสงค์ในการ

ดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ถึงความสามารถ ความเข้าใจ ความถนัด อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคิดและการวางแผน แก้ปัญหา ตลอดจนสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. โปรแกรมกิจกรรมแนะแนว หมายถึง แผนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะทางความคิด และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ มาพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน เพราะทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นพื้นฐานของทักษะชีวิตในด้านอื่น ๆ จะส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเลืทางปัญญาดำรงตนเป็นคนดีและ มีความสุขในการดำรงชีวิต ประกอบด้วยเนื้อหา เพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ เป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและเป็นผู้ดำเนินการสอน จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์

3. ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม โดยอาศัยการฝึกอบรม เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ที่จะนำไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขความคิด ทศนคติ ตลอดจนความสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้มีสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

4. ทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการคิดที่มีเหตุผล โดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีหลักเกณฑ์ มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่การสรุปและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดควรเลือกหรือสิ่งใดควรทำ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ Ennis (1985)

5. แบบวัดทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง เครื่องมือเพื่อประเมินระดับทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ผู้วิจัยได้พัฒนาจากแบบวัดของ สุพรรณิ สุวรรณจรัส (2543) ประกอบด้วยข้อคำถามแบบปรนัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยกำหนดสถานการณ์ที่เป็นคำถามให้พิจารณา

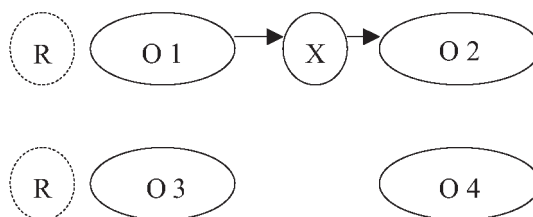
โดยสร้างขึ้นตามรูปแบบ Cronell Critical Thinking Test. Level X สร้างโดย Ennis และ Millman (1985) เพื่อใช้วัดทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนทอุทิศ 5) อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2555

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) โดยมีแบบแผนการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนแบบมีกลุ่มควบคุม (Pretest - Posttest Control Group Design) (Cambell and Stanley, 1969) ลักษณะการทดลอง เป็นการทดลองแบบ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีการสุ่มตัวอย่าง (Random Assignment) และมีการทำแบบวัดทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนทดลองและหลังทดลองทุกกลุ่ม ซึ่งมีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

ภาพที่ 1 แบบแผนการวิจัย

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนทอุทิศ 5) อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 72 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนทอุทิศ 5) กุสุมาลย์ จังหวัด

สกลนคร จำนวน 20 คน ซึ่งมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

คือ โปรแกรมการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิต ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

คือ คะแนนทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของ Ennis (1985) มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

5.1 โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการใช้กิจกรรม ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้สร้างโปรแกรม และเป็นผู้ดำเนินการ โดยยึดแนวคิดเกี่ยวกับการคิด อย่างมีวิจารณญาณ ของ Ennis (1985) ในการสร้าง โปรแกรม

5.2 แบบวัดทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้พัฒนาจากแบบวัดของ สุพรรณิ สุวรรณจรัส (2543)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังทดลอง

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test

3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ The Mann – Whitney U Test

ผลการวิจัยและอภิปราย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยขอเสนอการ อภิปรายผลตามสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ มีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ คือ หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนกลุ่มทดลอง ที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ มีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ เข้าร่วมกิจกรรม เน้นแนว

ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ หลังการทดลองกลุ่มทดลอง มีคะแนน ทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนน ทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มขึ้น ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนน ทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มขึ้นกว่า กลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว ที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมสามารถพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้ คือ นักเรียนรู้จัก เข้าใจ เกณฑ์และหลักการคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้จริง จึงเหมาะที่จะเป็นเครื่องมือครูแนะแนวและครูผู้สอนประจำวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระนำไปใช้พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้นักเรียนในระดับต่าง ๆ ได้

2) กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้

ทักษะชีวิต ครูและผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริมให้นำกิจกรรมแนะแนว ไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในสถานศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะนักเรียนระดับการศึกษาเหล่านี้ เป็นการเริ่มปลูกฝังการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดี

2) ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมแนะแนวที่มีต่อทักษะชีวิตในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการเข้าใจผู้อื่น และทักษะการจัดการกับอารมณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กนกกรวี จำปาวงศ์. (2552). การใช้กิจกรรมการสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บุญศรี คำชาย. (2542). จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

พนม ลัมอารีย์. (2548). การแนะแนวเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.

รุ่งทิพา โพธิ์ใต้. (2552). ผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วรรณุช อติชัยศักดิ์. (2554). แนวทางในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนของตำบลระแว้ง อำเภอระแว้ง จังหวัดปัตตานี. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิไลลักษณ์ หิงขาสี. (2551). การคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบนิเวศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วาสินี ชุ่มกิ่ง. (2549). **ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **รายงานผลการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2553.** กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- สุพัฒนา ทองนุ่น. (2548). **การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาและอาชีพ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.** สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพรรณิ สุวรรณจรัส. (2543). **ผลของการฝึกใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาที่มีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). **กลยุทธ์....การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ.** กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Cambell, D.T. & J.C. Stanley. (1969). **Experimental And Quasi - Experimental Design for Research.** Boston: Houghton Mifflin.
- Ennis, R.H. (1985). **A Logical Basic of Measuring Critical Thinking Skill. Educational Leadership,** (October), 45 - 48.
- WHO. (1994). **Life Skills Education in schools.** Geneva Switzerland: WHO.